

2026-09-28

Kulturdepartementet

Remissyttrande över promemorian "Förslag på extra medelstildelning till Sveriges Radio AB och Sveriges Television AB för ökade kostnader för marknätet" (Ku2026/00629)

Sveriges Utbildningsradio AB (UR) har beretts tillfälle att yttra sig över rubricerad promemoria och lämnar följande synpunkter.

Sammanfattning

- UR välkomnar att regeringen följer upp bedömningen i propositionen *En lag om public service och riktlinjer för verksamheten 2026–2033* (prop. 2024/25:166) och i rubricerad promemoria föreslår extra medelstildelning för ökade marknätskostnader som uppstått till följd av att andra medieaktörer har lämnat marknätet.
- UR tillstyrker promemorians alternativ 1 full kompensation.
- Promemorian har inte tagit hänsyn till UR:s särskilda sändnings- och kostnadsförhållanden, varför UR, i anslutning till detta remissyttrande, lämnar en separat hemställan om extra medel för UR:s påtagligt ökade marknätskostnader för radio.
- UR utgår ifrån att regeringens fortsatta beredning beaktar UR:s särskilda sändnings- och kostnadsförhållanden för såväl tv som radio.

UR:s kostnader för sändningar och beredskap i marknätet

Riksdagen har beslutat att SR, SVT och UR ska fortsätta sända radio och tv i marknätet under uppdragsperioden 2026–2033 och att sändningarna ska kunna tas emot av minst 99,8 procent av den fast bosatta befolkningen. Kravet att upprätthålla sändningar i marknätet innebär en långsiktig ekonomisk förpliktelse.

Som framhålls i promemorian är marknätet fortsatt viktigt för att nå hela befolkningen och har särskild betydelse ur beredskaps- och säkerhetssynpunkt. Promemorian påpekar också att det nya säkerhetspolitiska läget samt kraven på digital säkerhet kräver stora resurser av public service-

företagen. Till detta kan tilläggas att regeringen har gett UR ett nytt, utökat beredskapsuppdrag för uppdragsperioden 2026–2033 utan någon ytterligare resursförstärkning.

UR disponerar inte över eget sändningsutrymme i marknätet utan har rätt att sända program med nyttjande av SVT:s respektive Sverige Radios sändningsutrymme enligt överenskommelse företagen emellan. UR:s sändningar omfattas av samma krav på säkerhet och beredskap som de andra public service-bolagen. UR påverkas därför av samma strukturella förändringar i marknätet, samtidigt som hanteringen av kostnaderna skiljer sig åt mellan tv och radio.

Tv – UR:s marknätskostnader omfattas av SVT:s kostnadsansvar

SVT och UR tecknar gemensamt avtal med Teracom om bolagens utsändningar av marksänd tv. Som framgår av avsnitt 3.1 i promemorian ska dock SVT enligt villkoren för sitt public service-uppdrag betala sina egna och UR:s sammanlagda kostnader för sändningar i marknätet i enlighet med avtal mellan företagen. Denna ordning infördes i samband med upplösandet av det s k distributionskontot. SVT:s kostnadsansvar för marknätsdistributionen omfattar således även distributionen av UR:s tv-program.

Med anledning av den uppkomna situationen med extraordinärt ökade marknätskostnader har UR och SVT träffat en särskild överenskommelse med innebörden att UR, om kompensation uteblir, ska ersätta SVT ekonomiskt för de ökade kostnaderna. För det fall riksdagen fattar beslut om kompensation till SVT ska ersättningen från UR reduceras baserat på vilket alternativ för kompensation som väljs. Detta innebär att valet av de olika kompensationsnivåerna till SVT får direkt ekonomisk betydelse även för UR.

Radio – UR hanterar sin egen marknätskostnad

När det gäller radiosändningar träffar även Sveriges Radio och UR ett gemensamt avtal med Teracom avseende villkor för utsändningstjänster i marknätet. Enligt överenskommelse bolagen emellan svarar UR för cirka 1,15 procent av den sammanlagda kostnaden. Det innebär att UR hanterar och faktureras för sina egna kostnader, och att dessa kostnader följer samma utveckling som Sveriges Radios kostnader. En extra medelstilldelning till Sveriges Radio kompenserar således inte för UR:s ökade radiokostnader.

UR vill uppmärksamma att promemorians beskrivning inte klargör ovan och att det därför bör tas i beaktande i den fortsatta processen i hanteringen av extra medelstilldelning. UR har därför redovisat kostnadsutvecklingen och sitt ekonomiska anspråk avseende radiosändningar i en separat kompletterande hemställan.

Endast full kompensation är förenlig med utgångspunkterna för medelstildelningen

UR delar promemorians utgångspunkt att möjligheten till extra medelstildelning ska användas restriktivt. Den bärande principen är att public service-företagen ska kunna planera sin verksamhet utifrån långsiktiga och förutsägbara medelsbeslut.

Men kostnadsökningen för marknätet är påtaglig och extraordinär och bör inte belasta den ordinarie medelstildelningen.

UR förordar därför alternativ 1, dvs full kompensation för de extraordinära kostnaderna som är hänförliga till att andra medieaktörer lämnat marknätet.

Full kompensation innebär inte att public service-företagen tillförs ytterligare resurser för sin ordinarie verksamhet utan att den extraordinära marknätskostnaden, för en infrastruktur som företagen är ålagda att använda, hanteras utanför den beslutade medelstildelningen.

För UR är det också viktigt att poängtera att regeringens princip om extraordinära marknätskostnader tillämpas konsekvent för samtliga public service-företag. Även UR bör kompenseras inom ramen för UR:s särskilda struktur för radio- respektive tv-sändningar.

Samma princip bör tillämpas på extraordinära kostnader under 2025

UR delar inte promemorians bedömning att extra medelstildelning bör begränsas till att kompensera för ökade marknätskostnader under innevarande uppdragsperiod. Möjligheten att tilldela public service-företagen extra medel för oförutsedda kostnader till följd av extraordinära händelser eller beslut har funnits sedan riksdagens beslut 2018. Det är en princip som inte är begränsad till kostnader som uppkommer under uppdragsperioden 2026–2033.

Enligt European Media Freedom Act, artikel 5.3, ska finansiering av public service-medier säkerställa tillräckliga och hållbara ekonomiska resurser för att public service-uppdraget ska kunna fullgöras. UR anser att den redan beslutade principen för extraordinära kostnader bidrar till sådana långsiktiga och förutsebara ekonomiska förutsättningar.

Därför anser UR att kostnadens orsak och karaktär ska vara avgörande i frågan om extra medel. Kostnadsökningen för radio- och tv-sändningar beror på en extraordinär förändring i marknätet och bör inte bedömas beroende på om den uppstod före eller efter årsskiftet 2025/2026. UR anser därför att programföretagen bör tilldelas extra medel även för de kostnadsökningar som uppkom under 2025 eftersom även dessa är hänförliga till att övriga aktörer har lämnat marknätet.

UR anser på motsvarande sätt att principen om extra medelstilldelning bör tillämpas även efter 2027 så länge de extraordinära merkostnaderna kvarstår. UR:s och Sveriges Radios kostnader för radiosändning i marknätet 2027 är ännu inte fastställda, varför en eventuell extra medelstilldelning för 2027 bör baseras på den faktiska kostnaden. UR avser att återkomma när denna kan preciseras.

Avslutande synpunkter

UR välkomnar att frågan om de extraordinära kostnader som har uppstått till följd av förändringarna i marknätet nu hanteras.

För UR är det avgörande att regeringens princip om extraordinära marknätskostnader tillämpas konsekvent för samtliga tre public service-företag. Även UR har påtagliga kostnadsökningar som bör kompenseras inom ramen för UR:s särskilda struktur för radio- respektive tv-sändningar.

För Sveriges Utbildningsradio AB

Kalle Sandhammar
Verkställande direktör